اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاۋ بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ

”عىلىمي زەرتتەۋ جەتىستىكتەرىن تاجىريبەحانادان الىپ شىعىپ، ەگىنشى - مالشىلارعا قىزمەت وتەيمىن“

ــ شينجياڭ اۋىل شارۋاشىلىق داشۋەسى حايۋاناتتار مەديتسيناسى شۋەيۋانىنىڭ پروفەسسورى، دوكتورانت جەتەكشىسى بايىنساعان گەلدىك جونىندە

جانىمىزداعى ۇلگىلەر

☐ ءتىلشىمىز جاۋ شييا

شينجياڭ اۋىل شارۋاشىلىق داشۋەسى حايۋاناتتار مەديتسيناسى شۋەيۋانىنىڭ پروفەسسورى، دوكتورانت جەتەكشىسى بايىنساعان گەلدىك باستان - اياق ءوزىنىڭ اۋەلگى ماقساتى مەن بورىشىنان اينىماي، ۇزاق ۋاقىتتار بويى مال شيپاگەرلىگى عىلىمى سالاسىندا زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، ءبىر - بىرلەگەن قيىن ماسەلەلەردى جەڭدى، وتە - موتە، كەنە قۇرتى سياقتى پارازيت قۇرتتاردان ساقتانۋ جانە ونى قۇرتۋ جاعىندا رايونىمىزدىڭ مال شارۋاشىلىعى ىستەرىنىڭ دامۋى، ەگىنشى - مالشىلاردىڭ كىرىستەرىنىڭ ارتىپ، بايۋ جولىنا ءتۇسۋى ءۇشىن بەلسەندى ۇلەس قوستى.

پارازيت قۇرت اۋرۋلارىنان ساقتانۋ جانە ونى قۇرتۋدى زەرتتەۋگە كۇش سالدى

”مەن مال شارۋاشىلىق وڭىرىنەن كەلگەنمىن، عىلىمي زەرتتەۋ جەتىستىكتەرىن تاجىريبەحانادان الىپ شىعىپ، ەگىنشى - مالشىلارعا قىزمەت وتەيمىن“. 8 - ايدىڭ 6 - كۇنى ءتىلشى بايىنساعانعا جولىققان شاقتا، ول ءبىر نىسانىنىڭ ورتا مەزگىلدەگى تەكسەرۋىن ەندى عانا اياقتاتىپتى. سول كۇنى ساعات 6دان ساعات 20عا دەيىن ول تۇپ - تۋرا 14 ساعات قىزمەت ىستەپتى.

بايىنساعان حيجيك اۋدانى بالعىنتاي قالاشىعىنداعى ءبىر مالشى وتباسىندا دۇنيەگە كەلگەن، كىشكەنتايىنان ساحاراعا جانە ءتورت تۇلىك مالعا دەگەن كىرشىكسىز سۇيىسپەنشىلىگى بار ول جوعارى مەكتەپ ەمتيحانى كەزىندە، تالاپ تولتىرۋ كەستەسىنىڭ بارلىعىنا اۋىل شارۋاشىلىق مەكتەپتەرىن جازادى. 1986 - جىلى بايىنساعان ىشكى موڭعول اۋىل شارۋاشىلىق داشۋەسىنىڭ مال شيپاگەرلىگى كاسىبىنەن وقۋ تاۋسقانىنان كەيىن شينجياڭ اۋىل شارۋاشىلىق داشۋەسىنە قىزمەتكە بولىنەدى.

شينجياڭ ەلىمىزدەگى 5 ۇلكەن مال شارۋاشىلىق رايونىنىڭ ءبىرى رەتىندە جايىلىم اۋماعى كەڭ، ءشوپ قورەكتى ءۇي حايۋاناتتارى كوپ، كەنە قۇرتى اۋماعى كەڭ بولۋداي ەرەكشەلىككە يە، تابيعي جايىلىمدا باعىلاتىن جىلقى، سيىر، قويلارعا كەنە تۇرىندەگى قۇرتتار وڭاي قاپتاپ، قان سورادى جانە كەنە قاپتاۋ دەرت - دەربەزىمەن جۇعىمدالادى. بۇل قيىن ماسەلەنى جەڭۋ ءۇشىن، 1999 - جىلدان باستاپ، بايىنساعان ”ءشوپ قورەكتى حايۋاناتتارداعى پارازيت قۇرت دەرت - دەربەزدەرى“، ”ناسەكومدار ارقىلى تارالاتىن دەرت - دەربەزدەر“ سياقتىلاردان ساقتانۋ جانە ونى تىزگىندەۋ تەحنيكاسىن زەرتتەۋگە دەن قويا باستايدى. سونان باستاپ، ساباقحانا، تاجىريبەحانا، باعىمشىلىق بازاسى ونىڭ قىزمەتىندەگى ”ءۇش ءتۇيىن، ءبىر جەلىگە“ اينالادى.

نەگىزگى ساتىداعى بۇقارانىڭ تىلەگىنە نازار اۋداردى

بايىنساعان باستان - اياق رايونىمىز مال شارۋاشىلىعى كاسىبى دامۋىنىڭ قاجەتى مەن تىعىز بايلانىستىرا وتىرىپ، نەگىزگى ساتىداعى بۇقارانىڭ تىلەگىنە نازار اۋداردى.

وقىتۋشىلىقپەن شۇعىلدانعان 33 جىلدان بەرى، بايىنساعان ءار جىلى تۇگەلدەي تۇتاس شينجياڭداعى مال شارۋاشىلىق وڭىرلەرىن ىشكەرىلەي ارالاپ، ۇلگى الىپ تەكسەرۋدى ۇزبەي جالعاستىردى. 2016 - جىلى تۇرپان قالاسىنداعى ءبىر باعىمشىلىق وتباسىنىڭ نەشە ونداعان سيىرى ارت - ارتىنان ءولىپ قالىپ، باعىمشىلىق وتباسى دەرەۋ ءدال سول جەردە ۇلگى الىپ جۇرگەن بايىنساعانعا حابارلاسادى. بايىنساعان سيىردىڭ دەنەسىنەن كەنە قۇرتىن الىپ، قانىنا حيميالىق انالىز جاساۋ، بورشالاپ تەكسەرۋ سياقتى دياگنوز قويۋ ارقىلى ساقىنا ءتارىزدى تەيلوريا قۇرتى دەرت - دەربەزى تۋىلعانىن بايقايدى. بايىنساعان تاعى دا باعىمشىلىق وتباسىنىڭ سيىر قوراسىنىڭ توزىپ كەتكەنىن، تام قابىرعالارىنداعى جارىقتاردا قالىڭ انالىق كەنەلەردىڭ قاپتاپ جۇرگەنىن بايقايدى. بايىنساعاننىڭ ۇسىنىسىمەن باعىمشىلىق وتباسى دەرەۋ كوشىپ شىعىپ، 200دەن استام سيىرىن امان الىپ قالادى.

ۇلگى الىپ تەكسەرۋدەن سىرت، بايىنساعان تاعى دا اسپيرانت، دوكتورانت ۇجىمدارىن باستاپ، وڭتۇستىك، سولتۇستىك شينجياڭنىڭ نەگىزگى ساتىلارىنا بارىپ، مالدا بولاتىن دەرت - دەربەز بەن زياندى جاندىكتەردەن ساقتانۋ جانە ونى قۇرتۋ جونىندەگى بىلىمدەردى جالپىلاستىرادى. ”ءبىر جولى لەكسيا بارىسىندا، ءبىر مالشى كەنە قۇرتى مودەلىن جاساۋ ءوتىنىشىن ورتاعا قويدى“. سودان كەيىن، بايىنساعان مال شارۋاشىلىق وڭىرلەرىنە بارعاندا جانىنا تۇگەلدەي كەنە قۇرتى كورسەتپە سىزباسىن، دەرت - دەربەز بەن زياندى جاندىكتەردەن ساقتانۋ جانە ونى قۇرتۋ بارىسى كەستەسىن الا ءجۇرىپ، قايدا بارسا سول جەرگە ءبىلىپ قويادى، قايدا بارسا سول جەرگە ۇگىت جۇرگىزەدى.

كوپ جىلدىق قۇلشىنىس ارقىلى بايىنساعان مال شيپاگەرلىگى كاسىبىنىڭ عىلىمي تىرەكتىسىنە، ءپان باستاماشىسىنا اينالدى. ول باسقارىپ اتقارعان ءار تۇرلى دەڭگەيدەگى مەملەكەتتىك دارەجەلى، اۆتونوميالى رايون دارەجەلى زەرتتەۋ تاقىرىبى 30 نەشە تۇردەن استى؛ ول دەرت - دەربەز قوزدىرعىش تۇقىمدىق زات قايىنارى قامباسىن قۇرىپ، قوداس، جىلقى تۇقىمداس حايۋاناتتاردىڭ جانە جابايى حايۋاناتتاردىڭ ناقتى ۇلگىسىنىڭ اقپاراتىن تولىقتاپ، پارازيت قۇرت ۇلگى كەڭسەسىن باتىس سولتۇستىكتەگى ماڭداي الدى پارازيت قۇرت تۇقىمدىق زات قايىنارى كورمە كەڭسەسىنە اينالدىردى؛ ول 10 نەشە ءتۇرلى دياگنوز سىناق ءدارىسىن زەرتتەپ اشىپ جالپىلاستىرىپ، عىلىمي زەرتتەۋ جەتىستىكتەرى ارقىلى ءىس جۇزىندىك وندىرىستە ورىن تەپكەن عىلىمي ماسەلەلەردى شەشىپ، رايونىمىزدىڭ عىلىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋىن جانە مال شارۋاشىلىعىنىڭ دامۋىن بار كۇشىمەن جەبەدى.

جوعارى ساپالى مال شارۋاشىلىق، مال شيپاگەرلىك دارىندىلارىن تاربيەلەدى

ايەل عالىم، مال شيپاگەرلىگى مامانى… وقۋشىلاردىڭ نازارىندا بايىنساعان قۇنتتى ىزدەنەتىن، اسا اياۋلى، اسا قۇرمەتتى ”انا پروفەسسور“. 2009 - جىلى بايىنساعان وقۋشىلاردى باستاپ ارناۋلى ۇجىم قۇردى، مۇندا كەنە قۇرتىنان ساقتانۋ جانە ونى قۇرتۋ سالاسىنداعى قيىن ماسەلەلەردى جەڭۋدى ماقسات ەتتى.

بايىنساعان ساباقحانا وقىتۋىندا ”قۇنتتىلىق“قا ءمان بەرەدى، تاجىريبە وقىتۋ بۋىنىندا ”ناقتى ىستەۋ“دى باسا دارىپتەيدى، ول جاساپ ىزدەنىپ اتقارعان ”3 + 1“ ماگيستر اسپيرانت تاربيەلەۋ جوباسى وقۋشىلاردىڭ ەرەكشە قارسى الۋىنا يە بولدى. ول تاعى ءوزىنىڭ 6 ءتۇرلى ءتىلدى جەتىك بىلۋدەي ارتىقشىلىعىنان جانە پاندەگى ارتىقشىلىعىنان پايدالانىپ، ءار دەڭگەيدەگى وقۋشىلاردى تاربيەلەۋگە بەلسەنە ات سالىستى. قازىر ول تاربيەلەگەن ماگيستر اسپيرانت، دوكتورانت 100دەن استى. بۇل كۇندەرى، وسى وقۋشىلار بۇكىل شينجياڭنىڭ جەر - جەرىنە تارالعان، كوپتەگەن وقۋشى شينجياڭ مال شارۋاشىلىعى مال شيپاگەرلىگى سالاسىنىڭ تىرەكتىلەرىنە اينالدى.

”مەن ءبىر قاراپايىم ەگىنشى - مالشى وتباسىنان شىقتىم، پارتيانىڭ باۋلۋىنىڭ ارقاسىندا عانا اناعۇرلىم كوپ ۇيرەنۋ ورايىنا يە بولىپ، عىلىمي زەرتتەۋ نىساندارىن ىستەدىم، شەتەلگە شىعىپ ءبىلىم تولىقتادىم“. بايىنساعان بىلاي دەدى: وسى كاسىپتىڭ ءتيىپتى دە ۋزىق عىلىم - تەحنيكالارىن يگەرىپ، جاس ۇجىمداردى جاقسىلاپ تاربيەلەپ، عىلىمي زەرتتەۋ جەتىستىكتەرىن تاجىريبەحانادان الىپ شىعىپ، ەگىنشى - مالشىلارعا قىزمەت وتەۋدى ءۇمىت ەتەمىن.

ءىس تىندىرىپ، ناتيجە شىعارىپ، باتىلدىقپەن جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ، قيىندىقتاردان قامال الىپ ەرلىكپەن ىسكەرلىك كورسەتتى

(باسى 1 - بەتتە)

اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم ۇيىمداستىرۋ ءبولىمى اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ تالابىن مۇقيات تياناقتاندىرىپ، ساياسي ولشەمدى ماڭداي الدى ورىنعا قويۋدان اۋىتقىماۋعا تاباندى بولىپ، كادرلاردىڭ رەفورما جاساۋىن، جاڭالىق اشۋىن، جاۋاپكەرشىلىك ارقالاۋىن، ىسكەرلىك كورسەتۋىن باعالاۋدى كورنەكتىلەندىرىپ، ءىس تىندىرىسى كەلەتىندەرگە ورايى، ءىس تىندىرا الاتىندارعا ساحنا ازىرلەپ، ءىس تىندىرمايتىنداردى جازالاپ ەسكەرتۋ بەردى. اۆتونوميالى رايوندىق ءتارتىپ تەكسەرۋ كوميتەتى ورگانىمەن بىرلەسىپ قاتەلىگىنە كەشىرىممەن قاراۋ، قاتەلىگىن تۇزەتۋ مەحانيزمىن تياناقتاندىرىپ، كادرلاردىڭ مىندەت وتەۋ، جاۋاپكەرشىلىك ارقالاۋ بارىسىنداعى اعاتتىقتارىنا، قاتەلىكتەرىنە جان - جاقتى تالداۋ جاساپ، كەشىرىممەن قاراۋعا بولاتىندارىن باتىلدىقپەن كەشىرىپ، كەشىرۋگە بولمايتىندارىن استە كەشىرمەي، كادرلاردىڭ جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ ىسكەرلىك كورسەتۋدەگى، ءىس تىندىرىپ ناتيجە شىعارۋداعى بەلسەندىلىگىن، ىرىقتىلىعىن جانە جاسامپازدىعىن تولىق قاۋلاتتى.

ءارقايسى ورىندار ءىس جۇزىندىكتى نەگىز ەتىپ، قاتەلىگىنە كەشىرىممەن قاراۋ، قاتەلىگىن تۇزەتۋ مەحانيزمىن تياناقتاندىرىپ، پارتيا مۇشەلەرى مەن كادرلاردىڭ جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ ىسكەرلىك كورسەتۋدەگى ىشكى قوزعاۋشى كۇشىن ءونىمدى تۋدىردى. اۆتونوميالى رايوندىق ورمان شارۋاشىلىعى جانە جايىلىم مەكەمەسى ۇيىمداستىرۋ، كادرلار باسقارماسىنىڭ ورىنباسار باستىعى لي حۋان بىلاي دەپ تانىستىردى: ”ءبىز قاتەلىگىنە كەشىرىممەن قاراۋ، قاتەلىگىن تۇزەتۋ مەحانيزمىن اتقارۋدىڭ ايقىن ناقتى ەرەجەسىن بەلگىلەپ، ءىس تىندىرىپ، ناتيجە شىعارۋ ورتاسىن ازىرلەپ، پارتيا مۇشەلەرى مەن كادرلاردىڭ ءوز قىزمەت ورنىندا نەعۇرلىم قامسىز، نەعۇرلىم الاڭسىز ءورىس اشا جاڭالىق اشۋىنا، شينجياڭنىڭ ەكولوگياسىن قورعاۋعا ۇلەس قوسۋىنا مۇمكىندىك جاسادىق“.

بورىش ارقالاۋ بارىسىندا دامۋعا تالپىندى

حاۋىپ - قاتەرلەرگە، سايىستارعا باتىلدىقپەن تۋرا قاراپ، قيىن - قىستاۋ بولعان سايىن العا باسا ءتۇستى. رايونىمىزداعى ءارقايسى تاراۋلار، ورىندار باتىلدىقپەن جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ، ماسەلەنى شىنايى تاۋىپ، تامىرىن تەرەڭ قازىپ، ءونىمدى شارا كورسەتىپ، ناقتى ناتيجە جاراتىپ، ناقتى ونىمگە قول جەتكىزدى.

اۆتونوميالى رايوندىق مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال - مۇلىكتى باقىلاۋ - باسقارۋ كوميتەتى پارتكومى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە بارىسىندا اۆتونوميالى رايوندىق مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال - مۇلىكتىڭ، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىنداردىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتتى. ”رايون ءوز دارەجەسىندە باقىلاپ - باسقاراتىن كاسىپورىنداردان الىپ قاراعاندا، بيىل العاشقى جارتى جىلدا، مال - مۇلىك جالپى سوماسى، ناق مال - مۇلكى، تيجارات كىرىس سوماسى 3 باستى ەكونوميكالىق كورسەتكىش تۇگەلدەي 2 ورىندى سانىنان جوعارى ارتۋدى ساقتادى“. اۆتونوميالى رايوندىق مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال - مۇلىكتى باقىلاۋ - باسقارۋ كوميتەتىنىڭ قاتىستى جاۋاپتىسى تىلشىگە بىلاي دەدى: ”بۇگىنگى كۇنى، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىنداردىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن دەمەيتىن بەلسەندى فاكتورلار ۇزدىكسىز كوبەيىپ، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىنداردىڭ دامۋداعى تۇزىمدىلىگى ارتىپ، اۆتونوميالى رايوننىڭ مەملەكەت مەنشىگىندەگى ەكونوميكاسىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋىن ىسكە اسىرۋعا نەگىز بەكەمدەدى“.

اۆتونوميالى رايوندىق ساۋدا ىستەرى مەڭگەرمەسى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە، اۆتونوميالى رايوندىق ساۋدا ىستەرى مەڭگەرمەسىنىڭ ارناۋلى قارجىنى باسقارۋ ادىسىنە دەر كەزىندە وزگەرىس ەنگىزىپ، ارناۋلى قارجىنى باسقارۋدى، پايدالانۋدى، قىزمەت ناتيجەسىن باعالاۋدى، باقىلاۋ، تەكسەرۋدى ايقىنداي جانە جۇيەگە ءتۇسىردى، 46 ۇلگى اۋدانىنىڭ (قالانىڭ) ەلەكتروندىق ساۋدا ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ينفورماتسياسىن كەڭ كولەمدە جيناپ، اۆتونوميالى رايوننىڭ ەلەكتروندىق ساۋدا ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋىنىڭ جانە ەلەكتروندىق ساۋدا ىستەرىنىڭ اۋىل - قىستاققا كىرىپ ناقتى ناتيجەگە قول جەتكىزۋىن ىلگەرىلەتتى.

اۆتونوميالى رايوندىق ەكولوگيالىق قورشاعان ورتا مەڭگەرمەسى ىسىلعان ستيلمەن، توسەلگەن قابىلەتپەن، مىعىم شارالارمەن لاستانۋدان ساقتانۋ جانە ونى تىزگىندەۋدەن قامال الۋ شايقاسىن ويداعىداي جۇرگىزىپ، لاستاۋ كوزدەرىن كۇندەلىكتى باقىلاۋ - باسقارۋدى كەزدەيسوق ۇلگى الىپ تەكسەرۋ ءتۇزىمىن اتقارىپ، ”ەكى كەزدەيسوق“ ۇلگى الىپ تەكسەرۋ جۇيەسىن شينجياڭنىڭ ورتانى باقىلاۋ، تەكسەرۋ جىلجىمالى زاڭ اتقارۋ جۇيەسىنە كىرىستىرىپ، لاستانۋدان ساقتانۋ جانە ونى تىزگىندەۋ قىزمەتىن ىلگەرىلەتتى.

تياناقتاندىرۋدى يگەرۋ بارىسىندا ونىمدىلىككە قول جەتكىزدى

جاۋاپكەرشىلىك بولعاندا ارەكەت بولادى؛ ارەكەتتەنگەندە ونىمدىلىككە قول جەتكىزۋگە بولادى. نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ءونىمى بولدى ما، بولمادى ما، كادرلاردىڭ ستيلىندە وزگەرىس تۋىلدى ما، تۋىلمادى ما، اقىرى ەسەپتە قانشالىق ماسەلەنى شەشكەندىكتەرىنە قاراۋ كەرەك.

نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە باستالعاننان بەرى، 1 - توپتاعى ورىندار بەلسەنە ىرىقتىلىقپەن ىسكەرلىك كورسەتىپ، ءتۇرلى ماسەلەلەردى رەتتەۋ - تۇزەتۋ تىزىمدىگىنە ءبىر تۇتاس ەنگىزىپ، تىزىمدىك بويىنشا باسقارۋدى اتقارىپ، رەتتەۋ - تۇزەتۋدى تياناقتاندىرۋدى شەگە قاعىپ، رۋحىمەن ويداعىداي يگەرىپ، ماسەلە شەشىلمەيىنشە بوساڭسىمادى، تۇبەگەيلى شەشىلمەيىنشە قولدان شىعارمادى، بۇقارا مويىندامايىنشا العان بەتىنەن قايتپادى.

اۆتونوميالى رايوندىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كەڭسەسى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىن ويداعىداي جۇرگىزۋدى قاداعالاپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سالاسىنداعى شىرىكتىكتى جانە ستيل ماسەلەلەرىن ارناۋلى رەتتەۋ - وڭتاۋدى تەرەڭدەتتى. كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋگە ايقاسپالى قازىنالىق باقىلاۋ جۇرگىزۋدى ۇدايىلاندىرىپ، قارجىدان پايدالانۋ ونىمدىلىگىن جوعارىلاتتى؛ ”قارجىنى ءبىر - بىرلەپ اداقتاپ تەكسەرۋ“ شاراسىن اتقارىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قارجىسىن پايدالانۋدىڭ، باسقارۋدىڭ جالپى بارىسىن باقىلاۋ، باسقارۋ جۇيەسىن ورناتتى؛ كەدەي ەمەس 43 اۋدانعا دايىندىقپەن ءماجىلىس اشىپ، قازىنالىق باقىلاۋدا بايقالعان ماسەلەلەردى حابارلاندىرىپ، رەتتەۋ - تۇزەتۋ تىزىمدىگىن تاپسىردى؛ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سالاسىندا ستيلدى ارناۋلى جونگە سالۋدى كۇشەيتىپ، ”جالعان ۇلگىدەگى“ كەدەيلىكتەن ارىلتۋ، ”ەسەپ جاساۋ ۇلگىسىندەگى“ كەدەيلىكتەن ارىلتۋ، ”كورسەتكىش ۇلگىسىندەگى“ كەدەيلىكتەن ارىلتۋ سياقتى ماسەلەلەردەن قاتاڭ ساقتانىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋ ساپاسىن شىنايى جوعارىلاتتى.

اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ىستەرى مەڭگەرمەسى ءتۇيىندى تۇيتكىلگە ايرىقشا ءمان بەرىپ، ماسەلەنى باعدار ەتۋگە تاباندى بولىپ، حالىق تۇرمىسى سالاسىنداعى ارناۋلى رەتتەۋ - وڭتاۋدى تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتتى. اۋىل، قالاشىقتاردان (ءمالى) ۋاقىتشا قۇتقارۋ زاپاس قورى ءتۇزىمىن جاپپاي ورناتىپ، ۋاقىتشا قۇتقارۋ قىزمەتىنىڭ ونىمدىلىگىن جوعارىلاتتى؛ ارحيۆ تۇرعىزىپ، كارتوچكالاندىرىلعان كەدەي وتباسىلارىنداعى وتباسىنىڭ باعۋىنا مۇقتاج، ونىڭ ۇستىنە دەربەس شاڭىراق كوتەرە المايتىن اۋىر مۇگەدەك، سالماقتى ناۋقاس سياقتىلاردى اۋىل - قىستاقتاعى ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىز ەتۋ كولەمىنە ەنگىزدى ءارى ءبىر جىلدىق ازايتۋ، بىرتىندەپ شەگىندىرۋ ۋاقىتىن بەردى؛ ەڭبەك قۋاتىنان ايرىلعان نەمەسە ءبىر ءبولىم ەڭبەك قۋاتىنان ايرىلعان، كاسىپ ارقىلى جۇمىستانۋعا سۇيەنىپ كەدەيلىكتەن ارىلا المايتىن ارحيۆ تۇرعىزىپ، كارتوچكالاندىرىلعان كەدەي وتباسىلارىنىڭ ءبارىن اۋىل - قىستاقتاعى ەڭ تومەنگى تۇرمىستى قامتاماسىز ەتۋ كولەمىنە ەنگىزىپ، تومەنگى شەكتەن تۇسىرمەۋگە تيىستىلەرىن مۇمكىندىگىنشە تومەنگى شەكتەن تۇسىرمەدى.

نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ جەتەكشىلىگىندە، رايونىمىزداعى قالىڭ پارتيا مۇشەلەرى مەن كادرلار اۋەلگى ماقساتتان اينىماي، بورىش ارقالاپ، حاۋىپ - قاتەر، سايىستاردان تايسالماي، ىسكە بىردەن كىرىسەتىن ىسكەر، قيىنشىلىقتاردان قامال الاتىن كۇرەسكەر بولىپ، ءىس جۇزىندىك ارەكەتتەرىمەن پارتياعا دەگەن ادالدىقتارىن، حالىققا دەگەن ىقىلاستارىن ايگىلەپ، جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ، ىسكەرلىك كورسەتىپ، شينجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن باياندى تىنىشتىعىنىڭ تىڭ تاراۋىن قۇلشىنا جازدى.

اۋىل شارۋاشىلىعىن وركەندەتۋ بانكەسىنىڭ شينجياڭ بولىمشە بانكەسى ۇلگىنى جاڭالاپ، كۇشتى شوعىرلاندىرىپ، كەدەيلەردى دالمە - ءدال سۇيەمەلدەدى

(باسى 1 - بەتتە)

2018 - جىلدان بەرى، اۋىل شارۋاشىلىعىن وركەندەتۋ بانكەسىنىڭ شينجياڭ بولىمشە بانكەسى وڭتۇستىك شينجياڭداعى 4 ايماق - وبلىستىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋىن قولداۋدى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەتىنىڭ ماڭىزدىنىڭ - ماڭىزدىسى ەتىپ، ۇلگىنى جاڭالاۋدى كورنەكتىلەندىردى. وڭتۇستىك شينجياڭداعى 4 ايماق - وبلىسقا كەدەيلەردى دالمە - ءدال سۇيەمەلدەۋ بويىنشا جالپى 22 ميلليارد 368 ميلليون يۋان قارىز اقشا تاراتتى، بۇل كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا جالپى تاراتىلعان قارىز اقشانىڭ 60.27%ىن ۇستادى، جالپى تاراتقان قارىز اقشا سوماسى مەن قالدىعى بۇكىل شينجياڭداعى فينانس قۇرىلىمدارىنىڭ اراسىندا الدىڭعى قاتاردان ورىن الدى.

”وڭتۇستىك شينجياڭدا كاسىپورىنداردىڭ شاعىن، بىتىراڭقى، ءالسىز بولۋى، كەپىلدىك بۇيىمىنىڭ جەتكىلىكتى بولماۋى سياقتى قيىن ماسەلەلەر تۋىلعاندا، ءبىز كاسىپ ۇلگىسىن جاڭالاۋ جونىندە بەلسەندى ىزدەنىس جاساپ، وڭتۇستىك شينجياڭداعى 4 ايماق - وبلىستىڭ ەرەكشە باسىمدىققا يە كاسىپ سالالارى مەن كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋداعى ءالسىز بۋىندارىنا مەڭزەپ، اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىبىنىڭ دامۋى، اۋىل - قىستاق نەگىزدىك قۇرىلىسى، جەردى اينالىمعا سالۋ سياقتى ءتۇيىندى سالالاردا نىسانانى دالدەپ كۇش سالىپ، فينانس ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدىڭ دالدىگىن جوعارىلاتتىق“، - دەدى اۋىل شارۋاشىلىعىن وركەندەتۋ بانكەسى شينجياڭ بولىمشە بانكەسىنىڭ باستىعى دۋ يانكۇن.

كەپىلدىك بۇيىمىنىڭ جەتكىلىكتى بولماۋى ــ وڭتۇستىك شينجياڭداعى 4 ايماق - وبلىستىڭ كاسىپ سالاسى بويىنشا كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى ىلگەرىلەتۋدى تەجەپ وتىرعان بوگەت، وسىعان وراي اۋىل شارۋاشىلىعىن وركەندەتۋ بانكەسىنىڭ شينجياڭ بولىمشە بانكەسى قامداۋ تىزبەگى فينانسى ”تاپسىرىستىق قارجى قۇراۋ“دى وزەك ەتكەن وڭتۇستىك شينجياڭ ۇلگىسىن، سونداي - اق وڭتۇستىك شينجياڭداعى 4 ايماق - وبلىس ۇكىمەتتەرىنىڭ سەنىمدى ارتتىرۋ مەحانيزمىن قاراستىرۋدى ىلگەرىلەتىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قارىز اقشاسىنىڭ ۇزبەي بەرىلۋى ءۇشىن كەدەرگىلەردى جويدى.

”تاپسىرىستىق قارجى قۇراۋ“ دەگەنىمىز ۇكىمەتتىك ساتىپ الۋ تاپسىرىسىن نەگىز، وزەكتى كاسىپورىنداردىڭ قارجى قۇراۋىن تۇتقا ەتىپ، جەرگىلىكتى اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىنىڭ جونەلتىلۋىن قولداپ، كاسىپورىنداردىڭ قارجى اعىنىنىڭ، تاپسىرىس ينفورماتسياسى اعىنىنىڭ، قامبادا ساقتاپ زاتتاردى جونەلتۋ اعىنىنىڭ بىرىگۋىن جۇزەگە اسىرۋ. سوڭعى 2 جىلدا، وسى بانكە جىلجىمالى قارجى قارىز اقشاسىنان 178 ميلليون يۋاندى تەكسەرىپ بەكىتىپ، حوتان ايماعىنىڭ، قاشقار ايماعىنىڭ، قىزىلسۋ قىرعىز اۆتونوميالى وبلىسىنىڭ مال شارۋاشىلىعى، جەمىس ورمانى، توقىماشىلىق، كيىم - كەشەك ەرەكشە كاسىپتەرىنىڭ دامۋىن قولدادى.

كەپىلگە قويۋ ءتاسىلىن جاڭالاۋدان سىرت، اۋىل شارۋاشىلىعىن وركەندەتۋ بانكەسىنىڭ شينجياڭ بولىمشە بانكەسى وڭتۇستىك شينجياڭداعى 4 ايماق - وبلىستىڭ حاۋىپ - قاتەر تولەمى جانە حاۋىپ - قاتەردى بىرگە ۇستىنە الۋ مەحانيزمىن ورناتۋدى كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، قاشقار ايماعىندا، حوتان ايماعىندا، اقسۋ ايماعىندا 123 ميلليون يۋاندىق حاۋىپ - قاتەر تولەم قورىن قۇردى. تاياۋدا وسى بانكە تاعى قىزىلسۋ وبلىسىمەن سەلبەستىك كەلىسىمىن جاساسىپ، 10 ميلليون يۋان حاۋىپ - قاتەر تولەم قاراجاتىن تياناقتاندىرىپ، ۇكىمەتتىڭ سەنىمدى ارتتىرۋ ۇلگىسىنىڭ وڭتۇستىك شينجياڭداعى 4 ايماق - وبلىستا جاپپاي تياناقتانۋىن ىلگەرىلەتىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كاسىبىنىڭ باياندى دامۋىنا ماڭىزدى تۇزىمدىك كەپىل ازىرلەدى.

وڭتۇستىك شينجياڭداعى ەرەكشە جەمىس ورمان ونىمدەرىنە قاتىستى ”جەمىس ساتۋدىڭ قيىنعا سوعۋى، الىپساتارلاردىڭ شارۋالارعا زيان جەتكىزۋى“ ماسەلەلەرىنە مەڭزەپ، 2018 - جىلى اۋىل شارۋاشىلىعىن وركەندەتۋ بانكەسىنىڭ شينجياڭ بولىمشە بانكەسى وڭتۇستىك شينجياڭدا ەرەكشە جەمىس ورمانى ونىمدەرىن بازارعا مىندەتتەپ ساتىپ الۋ ۇلگىسىن جاسامپازدىقپەن الا قويدى. ”حاۋىپ - قاتەر تولەم قاراجاتىن تاپسىرۋ + النۋعا ءتيىستى قارىز كەپىلى“ ۇلگىسى ارقىلى وسى بانكە قاشقار ايماعىنىڭ ەرەكشە جەمىس ورمانى ونىمدەرىن بازارعا مىندەتتەپ ساتىپ الۋ 488 ميلليون يۋان قارىز اقشاسىن بەرۋدى تەكسەرىپ بەكىتىپ، ساتىپ الۋ باعاسىن تۇراقتاندىرىپ، 200 مىڭ باعبانىنىڭ ءونىمدى ارتتىرىپ، كىرىستى مولايتۋىن جەبەدى.

”بيىل اۆتونوميالى رايون 300 ميلليون يۋاندىق حاۋىپ - قاتەر تولەم قاراجاتىن دايىنداپ، بازارعا مىندەتتەپ ساتىپ الۋ كولەمىن تۇتاس وڭتۇستىك شينجياڭ كولەمىنە كەڭەيتىپ، بانكەمىزدى بازارعا مىندەتتەپ ساتىپ الۋداعى سەنىمدى قارىز قارجىسىمەن قامداۋشى تۇلعا ەتىپ بەلگىلەدى. تاياۋدا بانكەمىز وڭتۇستىك شينجياڭداعى ەرەكشە جەمىس ورمانى ونىمدەرىن بازارعا مىندەتتەپ ساتىپ الۋىنا پايدالانۋى ءۇشىن، شينجياڭ جەمىس - جيدەك توبى شەكتى سەرىكتەستىگىنە ءبىر ميلليارد 700 ميلليون يۋان سەنىمدى قارىز بەرىپ، ’اقشانىڭ جەمىستى كۇتىپ وتىرۋىن‘ جۇزەگە اسىردى“ دەدى دۋ يانكۇن.

بۇدان سىرت، بۇل بانكە تاعى ”باستاماشى كاسىپورىن + قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتى + سەلبەستىك كووپەراتيۆى + شارۋا وتباسى“ ۇلگىسى ارقىلى جاڭاشا اۋىل شارۋاشىلىعى شارۋاشىلىق تۇلعاسى مۇددەسىنىڭ وتباسىلارىنا دەيىن بايلانىسۋىن قولداپ، كەدەي وتباسىلارىنىڭ ءوندىرىس تيجاراتقا تىكەلەي ات سالىسۋىن شىن مانىندە جۇزەگە اسىردى، ءسويتىپ، كەدەيلىكتەن ۇزاق ۋاقىت ورنىقتى ارىلتۋدى جۇزەگە اسىردى. بيىل وسى ۇلگى ارقىلى كاسىپ سالاسى بويىنشا كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قارىز اقشاسىنان 100 ميلليون يۋانى تاراتىلىپ، 2952 كەدەيدىڭ كىرىستى ارتتىرىپ كەدەيلىكتەن ارىلۋىنا تىكە جەتەكشىلىك ەتىلدى.